

BÀI TẬP NGỮ VĂN 9

Bài 1: Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi:

“*Quân Thanh sang xâm lấn nước ta, hiện ở Thăng Long, các người đã biết chưa? Trong khoảng vũ trụ, đất nào sao ấy, đều đã phân biệt rõ ràng, phương Nam, phương Bắc chia nhau mà cai trị. Người phương Bắc không phải nòi giống nước ta, bụng dạ ắt khác. Từ đời nhà Hán đến nay, chúng đã mấy phen cướp bóc nước ta, giết hại nhân dân, vơ vét của cải, người mình không thể chịu nổi, ai cũng muốn đuổi chúng đi. Đời Hán có Trưng Nữ Vương, đời Tống có Đinh Tiên Hoàng, Lê Đại Hành, đời Nguyên có Trần Hưng Đạo, đời Minh có Lê Thái Tổ, các ngài không nỡ ngồi nhìn chúng làm điều tàn bạo, nên đã thuận lòng người, dấy nghĩa quân, đều chỉ đánh một trận là thắng và đuổi được chúng về phương Bắc. Ở các thời ấy, Bắc, Nam riêng biệt, bờ cõi lặng yên, các vua truyền ngôi lâu dài. Từ đời nhà Đinh tới đây, dân ta không đến nỗi khổ như hồi nội thuộc xưa kia. Mọi việc lợi, hại, được, mất ấy đều là chuyện cũ rành rành của các triều đại trước. Nay người Thanh lại sang, mưu đồ lấy nước Nam ta đặt thành quận huyện, không biết trông gương mấy đời Tống, Nguyên, Minh ngày xưa. Vì vậy, ta phải kéo quân ra đánh đuổi chúng. Các người đều là những kẻ có lương tri, lương năng, hãy nên cùng ta đồng tâm hiệp lực, để dựng nên công lớn. Chớ có quen theo thói cũ, ăn ở hai lòng, nếu như việc phát giác ra, sẽ bị giết chết ngay tức khắc, không tha một ai, chớ bảo là ta không nói trước!*”

(Ngô gia văn phái, *Hoàng Lê nhất thống chí*)

1. Những lời nói trên là của ai? Nói ra trong hoàn cảnh nào?
2. Nội dung đoạn văn trên gồm mấy ý? Đó là những ý gì?
3. Đọc đoạn văn trên em thấy giống thể loại nào trong văn học trung đại?
4. Hai câu cuối: “*Các người đều là những kẻ có lương tri, lương năng, hãy nên cùng ta đồng tâm hiệp lực, để dựng nên công lớn. Chớ có quen theo thói cũ, ăn ở hai lòng, nếu như việc phát giác ra, sẽ bị giết chết ngay tức khắc, không tha một ai, chớ bảo là ta không nói trước!*” khiến em liên tưởng đến những lời văn trong văn bản văn học trung đại nào đã học? Do ai viết? Viết nhằm mục đích gì?
5. Viết 1 đoạn văn ngắn theo phương pháp lập luận tổng – phân - hợp làm rõ tài năng của nhân vật mà em vừa xác định ở câu 1. Trong đoạn văn có sử dụng phép nối, khởi ngữ và 1 câu hỏi tu từ (Gạch chân và chỉ rõ phép nối, khởi ngữ và câu hỏi tu từ đó).

Bài 2: Nguyễn Du đã có những câu thơ khắc họa bức tranh thiên nhiên mùa xuân tươi đẹp như sau:

“*Ngày xuân con én đưa thoi,
Thiều quang chín chục đã ngoài sáu mươi.
Cỏ non xanh tận chân trời,
Cành lê trắng điểm một vài bông hoa.*”

(Trích *Truyện Kiều* của Nguyễn Du)

1. Từ “*thiều quang*” trong đoạn trích trên có nghĩa là gì?
2. Em hãy chỉ ra phép đảo ngữ được Nguyễn Du sử dụng trong đoạn thơ trên. Cách sử dụng nghệ thuật đảo ngữ trong đoạn thơ đã góp phần khắc họa vẻ đẹp thiên nhiên mùa xuân như thế nào?
3. Trong chương trình Ngữ văn 9 cũng có một bài thơ sử dụng phép đảo ngữ để khắc họa vẻ đẹp thiên nhiên mùa xuân. Em hãy chép lại những câu thơ tương tự và cho biết đó là bài thơ nào? Do ai sáng tác?

4. Viết một đoạn văn diễn dịch khoảng 10 – 12 câu, nêu cảm nhận của em về bức tranh thiên nhiên mùa xuân trong đoạn thơ trên. Trong đoạn văn có sử dụng một câu ghép và một thành phần biệt lập phụ chú. (Gạch chân và chú thích rõ)

Bài 3: Cho những câu thơ sau:

*“Rồi sớm rồi chiều lại bếp lửa bà nhen
Một ngọn lửa lòng bà luôn ủ sẵn
Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng”*

1. Chép chính xác 8 câu thơ tiếp theo và cho biết đoạn thơ em vừa chép trích trong bài thơ nào? Của ai? Trong chương trình Ngữ văn 9 có bài thơ nào cùng giai đoạn sáng tác với bài thơ trên? Ghi rõ tên tác giả?

2. Hình ảnh “ngọn lửa” trong câu thơ trên được một bạn học sinh hiểu là: Một hiện tượng tạo nên ánh sáng và hơi ấm do sự đốt cháy nhiên liệu, cách hiểu ấy có đúng không? Vì sao?

3. Hãy viết đoạn văn theo cách lập luận quy nạp khoảng 10 -12 câu phân tích đoạn thơ em vừa chép ở trên. Trong đoạn văn có thành phần khởi ngữ và phép nối để liên kết câu? (Gạch chân, chú thích rõ)

Bài 4:

1.

2.

3.

4.

5.

Bài 5: Trong bài thơ “Gửi lòng con đến cùng Cha”, nhà thơ Thu Bồn đã viết về nỗi đau khi nghe tin Bác Hồ đã mãi ra đi với những câu thơ dưới đây:

*“Con đi dưới một vòm trời
Đau thương nhưng vẫn sáng ngời lòng tin
Đã ngừng đập một quả tim
Đã ngừng đập một cánh chim đại bàng.”*

(In trong tập “Bác để lại”, NXB Văn học, 1972)

1. Bài thơ “**Viếng lăng Bác**” của nhà thơ Viễn Phương cũng có một khổ thơ với hình ảnh bầu trời. Em hãy chép lại khổ thơ đó và cho biết hoàn cảnh sáng tác bài thơ.

2. Hãy viết đoạn văn quy nạp khoảng 12 câu, làm rõ tình cảm của tác giả trong khổ thơ em vừa chép. Trong đoạn văn có sử dụng thành phần phụ chú và một câu bị động (Gạch chân dưới thành phần phụ chú và câu bị động và chỉ rõ)

3. Em đã từng học một số tác phẩm thơ viết về Bác. Em hãy kể tên một văn bản viết về Người và nêu rõ tên tác giả?